

دانشکده آموزش های الکترونیکی

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته حقوق - جزا و جرم شناسی

علت شناسی اعمال منافی عفت زنان زندان عادل آباد شیراز (سالهای ۱۳۸۵-۱۳۹۰)

به وسیله‌ی
زهرا مشکین قلم

استاد راهنما
دکتر شهرام ابراهیمی

شهریور ۱۳۹۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا

اظهارنامه

اینجانب زهرا مشکین قلم دانشجوی رشته‌ی حقوق گرایش جزا و جرم شناسی، دانشکده آموزش های الکترونیکی اظهار می‌کنم که این پایان‌نامه حاصل پژوهش خودم بوده و در جاهایی که از منابع دیگران استفاده کرده‌ام، نشانی دقیق و مشخصات کامل آن را نوشته‌ام. همچنین اظهار می‌کنم که تحقیق و موضوع پایان‌نامه‌ام تکراری نیست و تعهد می‌نمایم که بدون مجوز دانشگاه دستاوردهای آن را منتشر ننموده و یا در اختیار غیر قرار ندهم. کلیه حقوق این اثر مطابق با آیین‌نامه مالکیت فکری و معنوی متعلق به دانشگاه شیراز است.

نام و نام خانوادگی: زهرا مشکین قلم

تاریخ و امضاء: ۱۳۹۱/۱۲/۸

به نام خدا

علت‌شناسی اعمال منافی عفت زنان زندان عادل‌آباد شیراز
(سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۰)

به کوشش
زهرا مشکین قلم

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی به عنوان بخشی از
فعالیت‌های تحصیلی لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته ی

حقوق جزا و جرم‌شناسی

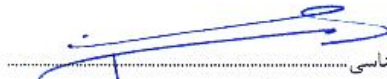
از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی ایران

ارزیابی کمیته پایان نامه با درجه : عالی

دکتر شهرام ابراهیمی، استادیار بخش حقوق جزا و جرم‌شناسی (رئیس کمیته)

دکتر فضل‌اله فروغی، استادیار بخش حقوق جزا و جرم‌شناسی

دکتر محمد هادی صادقی، دانشیار بخش حقوق جزا و جرم‌شناسی

شهریور ۱۳۹۱

تقدیم به:

تقدیم به پیشگاه یگانه زردان

و تقدیم به همه کسانی که به من آموختند

و تقدیم به اساتید گرانقدری که در تمام این مدت خوشه چین علم و معرفتشان بوده ام.

سپاسگزاری

من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق

سپاس خداوندی را که بدون رحمت او همه کارها بی نتیجه و ناتمام است . اکنون که در سایه الطاف ایزد منان این رساله علمی به پایان رسیده است بر خود لازم می دانم از تلاش های دلسوزانه ی جناب آقای دکتر شهرام ابراهیمی استاد محترم و گرانقدر راهنما , که بدون عنایت ایشان این پژوهش به سرانجام مطلوب و شایسته نمی رسید , تشکر و قدردانی نمایم .

اساتید بزرگوار و ارجمند مشاور آقایان , جناب آقای دکتر فضل اله فروغی و جناب آقای دکتر محمدهادی صادقی نیز از هرگونه راهنمایی و مساعدتی نسبت به اینجانب دریغ نورزیدند که از این سروران نیز کمال قدردانی و تشکر را دارم .

در پایان از تمامی دوستان و عزیزانی که در مراحل مختلف نگارش و تدوین این پایان نامه با مساعدت های خود اینجانب را یاری دادند , تشکر نموده و برای این سروران توفیق و سعادت روزافزون را از درگاه حق تعالی مسئلت می نمایم .

چکیده

علت شناسی اعمال منافی عفت زنان زندان عادل آباد شیراز

(سالهای ۱۳۸۵-۱۳۹۰)

به کوشش

زهرا مشکین قلم

این پژوهش یک پژوهش علمی کاربردی است که به منظور ریشه یابی و شناسایی عوامل موثر بر ارتکاب اعمال منافی عفت زنان در شهرستان شیراز و ارائه راهکارهای علمی برای دست اندرکاران جهت تعدیل و کاهش نرخ ارتکاب جرایم منافی عفت و پیشگیری از آن انجام شده است. در راستای دستیابی به این هدف سعی شده ضمن پرداختن به پدیده اعمال منافی عفت از دیدگاه های مختلف زیست شناختی، روان شناختی و جامعه شناختی با جمع آوری اطلاعات و داده های آماری و تجزیه و تحلیل آنها میزان تاثیر هر کدام از این عوامل را مشخص کنیم.

جامعه آماری این پژوهش را زنان بزهکاری تشکیل میدهند که مرتکب اعمال منافی عفت شده اند و از این بین ۵۷ نفر آنها که در مقطع زمانی سالهای ۱۳۸۵-۱۳۹۰ در زندان شیراز به سر می برده اند به عنوان نمونه آماری مورد مطالعه قرار گرفتند. پس از جمع آوری اطلاعات، برای تجزیه و تحلیل یافته ها ابتدا داده ها توسط نرم افزار SPSS به رایانه انتقال یافت. برای آزمون فرضیه های تحقیق از سه آزمون ناپارامتریک، خی دو تک متغیره، فریدمن و آزمون ویل کاگسون استفاده شد.

بر اساس نتایج حاصل از آزمون فریدمن، میانگین رتبه ای اهمیت عوامل از حداقل $1/3$ (مربوط به تعداد افراد خانواده) تا حداکثر $23/1$ (مربوط به فقر اقتصادی) در نوسان می باشد که این نتایج با توجه به میزان خی دو بدست آمده از آزمون فریدمن با درجه آزادی ۲۸ درصد در سطح ۹۵ درصد معنی دار می باشد.

نتایج نشان میدهد که فقر اقتصادی با میانگین عددی $6/3$ و میانگین رتبه ای $23/1$ در رتبه اول و به عبارت دیگر مهمترین عامل می باشد و پس از آن دوستان ناباب (با میانگین عددی $4/6$ و میانگین رتبه ای $21/6$) و دوستی و رابطه با جنس مخالف (با میانگین عددی $4/3$ و میانگین رتبه ای $18/8$) و ازدواج ناموفق (با میانگین عددی $2/8$ و میانگین رتبه ای $17/2$) و استفاده از مواد مخدر (با میانگین عددی $2/7$ و میانگین رتبه ای $17/4$) از دیگر عوامل اصلی می باشند. این در حالی است که تعداد افراد خانواده (با میانگین عددی $0/1$ و میانگین رتبه ای $11/3$) و میزان کنترل خانواده بر رفتار فرزندان (با میانگین عددی $0/2$ و میانگین رتبه ای $11/6$) در کمترین درجه اهمیت قرار دارند و سایر عوامل به ترتیب، رابطه عاطفی والدین با فرزندان (با میانگین عددی $2/3$ و میانگین رتبه ای $15/8$)، محل سکونت (با میانگین عددی $2/1$ و میانگین رتبه ای $15/2$)، استفاده از مشروبات الکلی (با میانگین عددی $1/9$ و میانگین رتبه ای $15/6$)، روش تربیتی حاکم بر خانواده (با میانگین عددی 1 و میانگین رتبه ای $13/4$)، فقر فرهنگی والدین (با میانگین عددی $0/9$ و میانگین رتبه ای $13/1$)، مهاجرت (با میانگین عددی $0/8$ و میانگین رتبه ای $12/5$) و طبقه اجتماعی (با میانگین عددی $0/4$ و میانگین رتبه ای $11/8$)، بین این دو گروه واقع می شوند.

کلید واژه ها: اعمال منافی عفت، فحشا، روسپیگری، زندان زنان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲	بخش اول: مقدمه.....
بخش دوم: مفهوم و مبانی نظری اعمال منافی عفت	
۱۷	مبحث اول: تعریف اعمال منافی عفت.....
۱۷	گفتار اول: مفهوم اعمال منافی عفت در لغت.....
۱۸	گفتار دوم: مفهوم اعمال منافی عفت در اصطلاح حقوقی.....
۱۸	گفتار سوم: مفهوم اعمال منافی عفت در قانون.....
۲۰	مبحث دوم: بررسی برخی از شایع ترین مصادیق اعمال منافی عفت زنان.....
۲۱	۱- جرم زنا.....
۲۳	۲- اعمال دوزخ.....
۲۶	۳- روسپیگری و فحشا.....
۳۰	۴- مساحقه.....
۳۴	۵: قوادی.....
۳۶	مبحث سوم: اعمال منافی عفت زنان در ادوار مختلف تاریخ.....
۴۱	مبحث چهارم: اعمال منافی عفت زنان از دیدگاه مذاهب و ادیان.....
۴۵	مبحث پنجم: اعمال منافی عفت در آینه قانون.....
۴۵	۱- رویکردهای مختلف قانونی در قبال اعمال منافی عفت.....
۴۸	۲- اعمال منافی عفت در قوانین داخلی.....
۵۱	مبحث ششم: عوامل ارتکاب و گسترش اعمال منافی در بین زنان.....
۵۲	گفتار اول: علل شخصی و شخصیتی.....
۵۲	۱- عوامل شخصیتی.....
۶۲	۲- عوامل شخصی.....
۷۲	گفتار دوم: علل خانوادگی.....

- ۱- خانواده ای که فرد در آن متولد می شود..... ۷۲
- ۲- خانواده ای که فرد پس از ازدواج تشکیل میدهد..... ۸۴
- گفتار سوم: علل اجتماعی، سیاسی و اقتصادی..... ۹۰
- ۱- تهاجم فرهنگی..... ۹۱
- ۲- درونی نساختن هنجارها در جامعه..... ۹۵
- ۳- نحوه عملکرد مراجع قضایی در مقابله با جرایم منافی عفت..... ۹۶
- ۴- فقدان حمایت اجتماعی از زنان..... ۹۹
- ۵- بحران ازدواج..... ۱۰۰
- ۶- فقر و مشکلات اقتصادی..... ۱۰۳

بخش سوم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

- مبحث اول: بررسی خصوصیات فردی و خانوادگی افراد مورد مطالعه..... ۱۱۰
- ۱- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سن ارتکاب اولین عمل منافی عفت..... ۱۱۰
- ۲- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب محل تولد..... ۱۱۱
- ۳- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سطح تحصیلات..... ۱۱۱
- ۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت اشتغال..... ۱۱۲
- ۵- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضع تأهل..... ۱۱۲
- ۶- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نحوه انتخاب همسر..... ۱۱۳
- ۷- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب داشتن یا نداشتن فرزند..... ۱۱۴
- ۸- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سطح تحصیلات پدرانشان..... ۱۱۴
- ۹- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سطح تحصیلات مادران آنها..... ۱۱۵
- ۱۰- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب شغل پدرشان..... ۱۱۵
- ۱۱- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب شاغل بودن مادران آنها..... ۱۱۶
- ۱۲- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب طبقه اجتماعی آنها..... ۱۱۶
- ۱۳- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت درآمد..... ۱۱۷
- ۱۴- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت درآمد..... ۱۱۷
- ۱۵- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب تعداد خواهر و برادر آنها..... ۱۱۸
- ۱۶- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان اعتقادات مذهبی پدران آنها..... ۱۱۸
- ۱۷- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان اعتقادات مذهبی مادران آنها..... ۱۱۹

- ۱۱۹..... ۱۸- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب میزان اعتقادات مذهبی آنها
- ۱۲۰..... ۱۹- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب ساختار خانواده در زمان انجام اولین عمل منافی عفت
- ۱۲۱..... ۲۰- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نحوه سرپرستی در حال حاضر
- ۱۲۱..... ۲۱- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب رابطه عاطفی آنها با اعضای خانواده
- ۱۲۲..... ۲۲- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب میزان کنترل خانواده بر رفتار پاسخگویان
- ۱۲۲..... ۲۳- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب نگرش آنها درباره روش تربیتی حاکم در خانواده
- ۱۲۳..... ۲۴- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب وجود افراد مرتکب اعمال منافی عفت در خانواده آنها
- ۱۲۳..... ۲۵- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب نسبت فرد مرتکب اعمال منافی عفت با آنها
- ۱۲۴..... ۲۶- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب وجود فرد مجرم در خانواده
- ۱۲۴..... ۲۷- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب نسبت فرد مجرم با آنها
- ۱۲۵..... مبحث دوم: بررسی سایر عوامل تأثیرگذار بر اعمال منافی عفت زنان
- ۱۲۵..... ۱- نگرش پاسخگویان درباره تأثیر سایت‌های مستهجن و استفاده از اینترنت بر اعمال منافی عفت
- ۱۲۶..... ۲- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب میزان استفاده پاسخگویان از سایت‌های مستهجن و اینترنت
- ۱۲۷..... ۳- نگرش پاسخگویان درباره تأثیر برنامه‌های مستهجن ماهواره بر ارتکاب اعمال منافی عفت
- ۱۲۸..... ۴- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب استفاده از مواد مخدر و مشروبات الکلی
- ۱۲۸..... ۵- نگرش پاسخگویان نسبت به تأثیر استفاده از مواد مخدر بر بروز اعمال منافی عفت
- ۱۲۹..... ۶- نگرش پاسخگویان درباره تأثیر مصرف مشروبات الکلی بر اعمال منافی عفت
- ۱۲۹..... ۷- نگرش پاسخگویان درباره تأثیر رابطه با جنس مخالف بر ارتکاب اعمال منافی عفت
- ۱۳۰..... ۸- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب داشتن سابقه دوستی با جنس مخالف

۹- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب سابقه فرار از منزل.....	۱۳۰
۱۰- نگرش پاسخگویان درباره تأثیر گروه دوستی در ارتکاب	
اعمال منافی عفت.....	۱۳۱
۱۱- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان تاثیر گروه همسالان	
در انجام اعمال منافی عفت آنها.....	۱۳۱
۱۲- توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب رفتارهایی که توسط دوستان	
صمیمی آنها انجام می پذیرد.....	۱۳۳
۱۳- نگرش پاسخگویان درباره عملکرد مراجع قضائی در پیشگیری	
از اعمال منافی عفت.....	۱۳۴
مبحث سوم: بررسی عوامل مؤثر بر ارتکاب اعمال	
منافی عفت از نظر زنان مورد مطالعه.....	۱۳۵
مبحث چهارم: بررسی اولویت عوامل مختلف از نظر تأثیرگذاری	
بر اعمال منافی عفت در میان زنان مورد مطالعه.....	۱۳۷
نتیجه گیری.....	۱۳۹
فهرست منابع و مأخذ.....	۱۴۵
پیوست.....	۱۵۵

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۱۱۱.....	جدول ۱-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب سن ارتکاب اولین عمل منافی عفت.....
۱۱۱.....	جدول ۲-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب محل تولد.....
۱۱۱.....	جدول ۳-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب سطح تحصیلات.....
۱۱۲.....	جدول ۴-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب وضعیت اشتغال.....
۱۱۲.....	جدول ۵-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب وضع تأهل.....
۱۱۳.....	جدول ۶-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب علت طلاق و متارکه.....
۱۱۳.....	جدول ۷-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب نحوه انتخاب همسر.....
۱۱۴.....	جدول ۸-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب داشتن یا نداشتن فرزند.....
۱۱۴.....	جدول ۹-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب سطح تحصیلات پدرانشان.....
۱۱۵.....	جدول ۱۰-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب سطح تحصیلات مادران آنها.....
۱۱۵.....	جدول ۱۱-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب شغل پدرشان.....
۱۱۶.....	جدول ۱۲-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب شاغل بودن مادران آنها.....
۱۱۶.....	جدول ۱۳-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب طبقه اجتماعی آنها.....
۱۱۷.....	جدول ۱۴-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب وضعیت درآمد.....
۱۱۷.....	جدول ۱۵-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب وضعیت درآمد.....
۱۱۸.....	جدول ۱۶-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب تعداد خواهر و برادر آنها.....
۱۱۸.....	جدول ۱۷-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب میزان اعتقادات مذهبی پدران آنها.....
۱۱۹.....	جدول ۱۸-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب میزان اعتقادات مذهبی مادران آنها.....
۱۱۹.....	جدول ۱۹-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب میزان اعتقادات مذهبی آنها.....
	جدول ۲۰-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب ساختار خانواده
۱۲۰.....	در زمان انجام اولین عمل منافی عفت.....
۱۲۱.....	جدول ۲۱-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نحوه سرپرستی در حال حاضر.....
۱۲۱.....	جدول ۲۲-۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب رابطه عاطفی آنها با اعضای خانواده.....

جدول ۲-۲۳: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب میزان کنترل خانواده	۱۲۲
بر رفتار پاسخگویان.....	۱۲۲
جدول ۲-۲۴: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب نگرش آنها درباره	۱۲۲
روش تربیتی حاکم در خانواده.....	۱۲۲
جدول ۲-۲۵: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب وجود افراد مرتکب اعمال منافی	۱۲۳
عفت در خانواده آنها.....	۱۲۳
جدول ۲-۲۶: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب نسبت فرد	۱۲۳
مرتکب اعمال منافی عفت با آنها.....	۱۲۳
جدول ۲-۲۷: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب وجود فرد مجرم در خانواده.....	۱۲۴
جدول ۲-۲۸: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب نسبت فرد مجرم با آنها.....	۱۲۴
جدول ۲-۲۹: نگرش پاسخگویان درباره تأثیر سایت‌های مستهجن و استفاده	۱۲۵
از اینترنت بر اعمال منافی عفت.....	۱۲۵
جدول ۲-۳۰: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب میزان استفاده پاسخگویان	۱۲۶
از سایت‌های مستهجن و اینترنت.....	۱۲۶
جدول ۲-۳۱: نگرش پاسخگویان درباره تأثیر برنامه‌های مستهجن ماهواره	۱۲۷
بر ارتکاب اعمال منافی عفت.....	۱۲۷
جدول ۲-۳۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب استفاده از مواد مخدر و مشروبات الکلی.....	۱۲۸
جدول ۲-۳۳: نگرش پاسخگویان نسبت به تأثیر استفاده از	۱۲۸
مواد مخدر بر بروز اعمال منافی عفت.....	۱۲۸
جدول ۲-۳۴: نگرش پاسخگویان درباره تأثیر مصرف مشروبات الکلی	۱۲۹
بر اعمال منافی عفت.....	۱۲۹
جدول ۲-۳۵: نگرش پاسخگویان درباره تأثیر رابطه با جنس مخالف بر ارتکاب	۱۲۹
اعمال منافی عفت.....	۱۲۹
جدول ۲-۳۶: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب داشتن سابقه دوستی با جنس مخالف.....	۱۳۰
جدول ۲-۳۷: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب سابقه فرار از منزل.....	۱۳۰
جدول ۲-۳۸: نگرش پاسخگویان درباره تأثیر گروه دوستی در ارتکاب اعمال منافی عفت.....	۱۳۱
جدول ۲-۳۹: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان تاثیر گروه همسالان	۱۳۲
در انجام اعمال منافی عفت آنها.....	۱۳۲

جدول ۲-۴۰: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب رفتارهایی که توسط دوستان صمیمی آنها انجام می‌پذیرد.....	۱۳۳
جدول ۲-۴۱: نگرش پاسخگویان دربارهٔ عملکرد مراجع قضائی در پیشگیری از اعمال منافی عفت.....	۱۳۴
جدول ۲-۴۲: توزیع فراوانی پاسخگویان برحسب مؤثر دانستن عوامل تأثیرگذار بر بروز اعمال منافی عفت.....	۱۳۶
جدول ۲-۴۳: آزمون معنی‌داری تفاوت میانگین رتبه اهمیت عوامل مؤثر بر اعمال منافی عفت.....	۱۳۸

بخش اول

مقدمه

۱- پیشگفتار

حدود نیمی از پیکره اجتماع را زنان تشکیل می‌دهند و در ربع قرن اخیر هم حضور زنان در عرصه های علمی و آموزشی بیشتر شده و به تبع آن حضور اجتماعی زنان هم افزایش یافته است. این امر نشانگر آن است که زنان در جامعه ایران منفعل نبوده بلکه کنشگر هستند و تصمیم میگیرند که این تصمیم میتواند مربوط به جرم باشد.

افزایش حضور اجتماعی زنان در جامعه اعم از مجامع دولتی، نهادهای مدنی و مشاغل آزاد زمینه ی ایجاد تنش و اصطکاک منافع با دیگران را ایجاد میکند و بالتبع باعث تغییراتی در نرخ بزهکاری زنان میشود، در سالهای اخیر حضور زنان در برخی جرایم افزایش یافته است و به رغم این واقعیت که بر اساس شواهد آماری مشارکت زنان در ارتکاب جرم و بزهکاری در مقایسه با مردان کمتر است، در سالهای اخیر انحرافات زنان در جرایمی نظیر فرار از خانه و فحشا افزایش یافته و موجبات نگرانی افراد جامعه را فراهم آورده است، زیرا جرایمی که در آنها انحراف اخلاقی به چشم میخورد آثار سوء بسیاری بر جامعه میگذارد، گرچه از دیدگاه جامعه شناسی جنایی و تحقیقات جدید بزه دیده شناسی این افراد خود قربانیان اجتماع هستند و بزه دیده تلقی میشوند و شاید از دیدگاه صرف حقوقی نیز بزه دیده باشند ولی بزه دیده حقیقی اجتماع است. رواج این جرایم موجب متزلزل شدن و ویرانی جامعه میشود. این گونه جرایم علاوه بر حرمت شرعی، آسیبهای متعددی از جنبه های اخلاقی، بهداشتی و حقوقی بر پیکر اجتماع وارد می آورند و از این رو تلاش برای شناختن علل و ابعاد مختلف به وجود آمدن این موضوع و طرح راهکارهایی برای مهار و پیشگیری از وقوع این معضل وظیفه ایست بر عهده ی همه ی کسانی که به نحوی بر این پدیده و ابعاد آن اشراف دارند.

با توجه به ابعاد مختلف انحرافات جنسی و اعمال منافی عفت، اندیشمندان حوزه های مختلف جامعه شناسی، زیست شناسی، روان شناسی، جرم شناسی و... به کنکاش در مورد آن پرداخته اند.

این پژوهش ضمن پرداختن به این پدیده از دیدگاه های مختلف با جمع آوری اطلاعات و داده های آماری و تجزیه و تحلیل آنها، عوامل موثر در ارتکاب اعمال منافی عفت در شهرستان

شیراز را مورد بررسی قرار داده و میزان تاثیر هر عامل را و همچنین سایر مسائل پنهان مرتبط با این پدیده را در این شهرستان آشکار خواهد کرد .

۲- طرح مساله

علی رغم اختلاف آمارهای ارائه شده از سوی نهادهای رسمی و غیر رسمی درباره گسترده‌گی انحرافات جنسی، هیچکس منکر وجود اصل فساد در کشور نیست. تحلیل گران آسیب‌های اجتماعی در ایران، در زمینه آمار مفاسد اجتماعی و بویژه مفاسد جنسی اختلاف دارند اما در اصل وجود آن، و نیز تهدیدهایی که از این بابت متوجه جامعه ایران است، هم نظرند. انحرافات جنسی جز قدیمی‌ترین انحرافات بشری هستند که در اعصار بسیار کهن نیز وجود داشته‌اند و توسط اخلاق و مذهب به شدت نهی شده‌اند. انحرافات جنسی از جمله مسائل مهمی هستند که در شاخه‌ها و رشته‌های مختلف علوم جنایی همچون جرم‌شناسی قابل طرح و بررسی می‌باشند و بسیاری از انواع این انحرافات از دیدگاه حقوق جزای ایران جرم بوده و قابل مجازات می‌باشند و از آنها با عنوان اعمال منافی عفت یاد می‌شود.

همچنین این اعمال (انحرافات جنسی) از دیدگاه فقهی نیز قابل تحلیل و بررسی می‌باشند، بسیاری از انواع انحرافات در متون فقهی مورد تبیین و بررسی قرار گرفته و دارای حکمی خاص می‌باشند و آن دسته از انحرافات که جز مسائل مستحدثه بوده و دارای سابقه فقهی نمی‌باشند بوسیله اجتهاد و استنباط فقها از ادله اربعه مورد حکم قرار گرفته‌اند.

در تعریف این انحرافات بین دانشمندان علوم مختلف، تفاوت عقیده وجود دارد.

در علم پزشکی، انحرافات جنسی در واقع گروهی متنوع از بیماری‌ها و ناهنجاری‌های روحی و روانی هستند که مبتلایان آنها رفتارهای جنسی مغایر با مدل پذیرفته شده و ارزش‌ها و معیارهای مقبول جامعه دارند.

در دانش روانپزشکی، افراد مبتلا به انحرافات جنسی و اعمال منافی عفت بیمارانی هستند که در برخورداری از سلامت روحی و روانی خویش دچار عارضه شده‌اند و نیازمند درمان می‌باشند.

از جنبه دیگر، انحرافات جنسی و اعمال منافی عفت از دیدگاه جامعه‌شناسان، به منزله یک آسیب اجتماعی تلقی می‌گردند و جامعه‌شناسان با اتکاء به شاخصه‌های دانش جامعه‌شناسی، به شناخت ریشه‌ها و ارزیابی کامل از وضع موجود و طرح ریزی جهت رویارویی مناسب با این آسیب اجتماعی می‌پردازند.

بطور کلی می‌توان گفت انحرافات جنسی شامل هرگونه رفتارهای جنسی می‌باشند که با معیارهای مورد قبول جامعه مغایرت داشته و غیر متعارف محسوب می‌شوند.

از نظر قضایی نیز لازم است که برخوردی مناسب، پیشگیرانه و مصلحانه که برخواسته از یک نظام قضایی پویا و عدالت محور است نسبت به انحرافات جنسی و اعمال منافی عفت به عمل آید و لازمه این امر مهم، شناختن عوامل موثر در پیدایش این پدیده است. آسیب های اجتماعی پیش از آنکه زاییده عوامل قهری باشند به معضلاتی در ناحیه نگرش ها، سیاست ها و برنامه ها باز می گردند و در این میان بررسی موضوع انحرافات جنسی و اعمال منافی عفت به عنوان پدیده ای که چهره زشت آن هم سلامت و سعادت جامعه را تهدید می کند و هم ذات پلید آن روح فرد و حیات خانواده را در معرض تباهی قرار می دهد، می تواند به وضوح پیامد های اتخاذ و نظریه های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی خاص و آثار آن را در عمل نمایان سازد.

البته باید به این نکته توجه کرد که انحرافات جنسی و اعمال منافی عفت به عنوان یک آسیب اجتماعی از دیرباز تا کنون در جوامع مختلف مورد بررسی قرار گرفته و ارتباط آن با برخی عوامل از قبیل نظام اجتماعی، نابسامانی های اقتصادی، بحران های سیاسی و ... مسجل شده است. لیکن آسیب های اجتماعی مسائلی هستند که عوامل تاثیر گذار بر آنها بر اساس حرکت جامعه در بستر زمان و نوسانات اجتماعی در حال تغییرند و برای درک این عوامل باید به فرهنگ زمانی و مکانی جامعه توجه کرد.

نباید این امر مهم را فراموش کرد که بدون شناخت همه جانبه ی این عوامل و چگونگی تاثیر آنها، اقدامات اجرایی برای کنترل اعمال منافی عفت و انحرافات جنسی نه تنها مثر ثمر نخواهد بود بلکه ممکن است بر پیچیدگی موضوع نیز بیفزاید.

فقدان یک پژوهش علمی جامع و کامل و جدید در زمینه ریشه یابی عوامل موثر بر وقوع این پدیده در شهرستان شیراز نگارنده را بر آن داشت تا با انجام یک مطالعه ی منظم و علمی، با توسل به تحقیقات تجربی و مطالعات میدانی، ضمن بررسی عوامل موثر بر انحرافات جنسی و اعمال منافی عفت در این شهرستان میزان تاثیر هر عامل را مشخص و معلوم نماید.

۳- اهمیت نظری و عملی پژوهش

تحقیقات انجام شده در زمینه اعمال منافی عفت نشان داده است که این پدیده دلایل پیچیده و گوناگونی دارد. برای درک و تبیین این پدیده نظریه های مختلفی از سوی زیست شناسان، جامعه شناسان، روان شناسان و جرم شناسان ارائه شده که هر کدام با مفاهیم متفاوتی موضوع را علت شناسی نموده اند. حتی در میان اندیشمندان این رشته ها نیز اتفاق نظر وجود ندارد و هر کدام موضع گیری خاصی دارند و این نظریه ها گاه دارای عناصر مشترک هستند و زمانی در تضاد کامل با یکدیگرند. اینک اعمال منافی عفت صورت گرفته در شهرستان شیراز تحت

تاثیر کدام عامل قرار دارد و تئوری های مربوط به کدام حوزه را اثبات می نماید، اهمیت نظری تحقیق حاضر را روشن می سازد.

در اهمیت بعد عملی پژوهش باید بیان کرد که آسیب های اجتماعی، علاوه بر اینکه تهدیدی برای امنیت و سلامت حیات اجتماعی هستند از ویژگی تسری پذیری نیز برخوردارند، به این معنا که به دلیل پیوند آسیب ها و مسائل اجتماعی با یکدیگر، شیوع یک آسیب به تشدید سایر آسیب ها نیز منجر می شود و از طریق فرآیند انتقال فرهنگی و یادگیری، به بازتولید بزهکاری و اشاعه ی آن منجر می گردد.

همچنین پیرامون بر قراری رابطه نامشروع که کنش مرکزی است مجرم های گوناگونی فعالیت می کنند که این افراد می توانند زن یا مرد باشند مانند قواد، روسپی، هرزه نگار و ... و همچنین منظومه ای بودن این گونه اعمال می تواند موجب شکل گیری جرایم دیگری از جمله اعتیاد، سقط جنین، شوهر کشی و ... گردد.

از دیگر عواملی که اهمیت انجام این پژوهش را بیان می کند، افزایش نرخ ارتکاب جرایم منافی عفت در آمار قانونی است که با توجه به رقم سیاه بالا که از ویژگی های بزهکاری زنان است، بیانگر افزایش بسیار نرخ ارتکاب در آمار واقعی می باشد.

از دیگر سو پیدایش اشکال جدیدی از این جرایم که در گذشته توسط مردان صورت می گرفته ولی اکنون زنان نیز به انجام آنها مبادرت می کنند تاکیددی است بر لزوم بررسی علل پیدایش این پدیده ها، از جمله این جرایم قاچاق زنان، بچه بازی، تجاوز به عنف و ... است که در رویکرد سنتی توسط مردان علیه زنان صورت می گرفت ولی امروزه توسط زنان نیز صورت می گیرد.

قطعا" ریشه یابی عوامل موثر بر این معضل و شناسایی مکانیسم ها و عوامل مستور کننده آن، زمینه را برای برنامه ریزی و تسهیل در کنترل آن فراهم می سازد. نتایج و یافته های این پژوهش می تواند گزینه ای باشد تا مسئولان و مراجع ذیربط بر اساس آن پیش بینی های لازم را برای رفع یا حداقل کاهش و تعدیل عوامل زمینه ساز ارتکاب اعمال منافی عفت، اعمال نمایند.

۴- سوالات پژوهش

- مهمترین سوالاتی که بانجام این پژوهش درصدد یافتن پاسخ برای آنها هستیم عبارتند از :
- ۱- چه عواملی در ارتکاب اعمال منافی عفت در بین زنان شهر شیراز، تاثیر گذار است؟
  - ۲- تاثیر هر کدام از این عوامل به چه میزان است و کدام عامل بیشترین تاثیر گذاری را دارد؟

۵- فرضیه های پژوهش

در راستای پاسخ به سوالات فوق نظریه های زیر مطرح میشود که پس از تحلیل داده ها درستی این نظریه ها اثبات و یا رد خواهند شد:

- ۱- با توجه به آمار های موجود و مطالعات پراکنده صورت گرفته به نظر میرسد در شهرستان شیراز بین سن، وضعیت سکونت و محل زندگی، سطح تحصیلات، وضعیت اقتصادی، طبقه اجتماعی، خانواده نابسامان، ارتکاب جرم توسط یکی از اعضای خانواده، شرایط حاکم بر خانواده از قبیل بد سرپرستی یا بی سرپرستی، فرهنگ فاسد حاکم بر خانواده و عدم اعتقاد به باورهای مذهبی، نحوه برخورد والدین و سرپرستان با فرد، میزان نظم و انضباط در خانواده، شیوه تربیتی خانواده، بیکاری فرد، معاشرت با دوستان ناباب، دوستی با جنس مخالف، استفاده از مواد مخدر و الکل، وضعیت تاهل، مهاجرت از روستا و شهرستان به شهر در اثر عوامل گوناگون از جمله جاذبه های شهری، دسترسی آسان به شبکه های ماهواره ای و فضای سایبر و نحوه عملکرد مراجع قضایی، با وقوع اعمال منافی عفت رابطه وجود دارد.
- ۲- هر چند تاثیر هر کدام از عوامل ذکر شده به تناسب شرایط و ویژگی های خاص افراد از قبیل سن، سطح تحصیلات و... متفاوت است ولی به نظر میرسد با توجه به پیامد های فقر، موثرترین عامل در ایجاد تمایل به ارتکاب جرایم منافی عفت، فقر مالی، بیکاری و عدم برخورداری از هرگونه درآمد است.